

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๑/๒๕๕๕

วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคพัฒนาสังคม

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคพัฒนาสังคม ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจงและการนำสืบในการออกนั่งพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคพัฒนาสังคม ตั้งแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ บัญญัติให้หัวหน้าพรรคของพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี ปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ปราบกฏว่า พรรคพัฒนาสังคมไม่ส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเวลาที่กำหนด แม้พรรคพัฒนาสังคมจะชี้แจงว่า มีความเข้าใจคลาดเคลื่อน และไม่มีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และนายทะเบียนพรรคการเมือง มีความเห็นว่า แบบรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคพัฒนาสังคม (แบบ ท.พ. ๘) ที่ พนส ๐๐๒๐/๕๕ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ ไม่มีการประทับตรารับเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เช่นเดียวกับหนังสือของพรรคพัฒนาสังคม ที่ พนส ๐๐๒๐/๕๕ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ หรือ หลักฐานการรับหนังสือที่พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ลงลายมือชื่อรับหนังสือของพรรคการเมืองต่างๆ ไว้แล้วเช่นเดียวกับหนังสือของพรรคพัฒนาสังคม ที่ พนส ๐๐๒๑/๕๕ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๔ และหนังสือพรรคพัฒนาสังคม ที่ พนส ๐๐๒๐/๕๕ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ มีจำนวน ๓ ฉบับ ซึ่งมีเลขที่เดียวกัน ลงวันที่เดียวกันแต่เป็นคนละเรื่องกันนั้น ไม่น่าเชื่อถือได้ การไม่รายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ผู้ถูกร้องมีหนังสือชี้แจงข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ความว่า พรรคพัฒนาสังคมได้จัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคพัฒนาสังคมในรอบปี ๒๕๕๓ ที่ผ่านมามีถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบแล้วในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ และได้ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ได้ยื่นสำเนาแบบรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) ฉบับที่มีการประทับตรารับจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งถูกต้อง

นายธนพันธ์ ศรีสาคร และนายสุเทพ พรหมวาส ผู้รับมอบอำนาจจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องชี้แจงว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่เคยได้รับเอกสารเรื่องรายงานการดำเนินการของพรรคพัฒนาสังคมตามที่ผู้ถูกร้องอ้างส่งศาลรัฐธรรมนูญ และเมื่อได้ออกเลขรับหนังสือที่ ๕๕๓๒ ในสมุดทะเบียนรับเรื่องส่งทะเบียนสมาชิกดังกล่าวแล้ว จึงไม่สามารถออกเลขเดียวกันนี้ในเรื่องอื่นได้อีก

มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะยุบพรรคพัฒนาสังคมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

จากข้อเท็จจริงได้ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคพัฒนาสังคมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ ตั้งแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นวันที่นายทะเบียนประกาศรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผู้ถูกร้องจะต่อสู้ว่าได้รับทราบตามหนังสือแจ้งของนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๓ ก็ตาม ก็ต้องถือว่าพรรคพัฒนาสังคมเป็นพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นมา โดยได้รับจัดตั้งขึ้นมีระยะเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่ผ่านมา พรรคพัฒนาสังคมจึงมีหน้าที่ต้องยื่นแบบรายงานการดำเนินการของพรรคตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

ส่วนคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของหัวหน้าพรรคพัฒนาสังคมที่ได้แย้งว่า ได้ยื่นแบบรายงานการดำเนินการของพรรคพัฒนาสังคม (แบบ ท.พ. ๘) แล้ว โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประทับตราเลขรับที่ ๕๕๓๒ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ นั้น ได้ความว่า เลขรับหนังสือดังกล่าวเป็นการออกให้แก่หนังสือพรรคพัฒนาสังคม เรื่อง ส่งทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งไม่มีการลงรับเอกสารเรื่องรายงานการดำเนินการของพรรคพัฒนาสังคมแต่อย่างใด พรรคพัฒนาสังคมได้มีหนังสือถึงนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อทบทวนการพิจารณาคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพราะมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน และไม่มีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย แต่พรรคพัฒนาสังคมกลับชี้แจงว่าได้จัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคพัฒนาสังคมในรอบปี ๒๕๔๓ ที่ผ่านมาถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบแล้วในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ นั้น ซึ่งขัดแย้งกัน เมื่อนายทะเบียนยืนยันว่าไม่ได้รับรายงานการดำเนินการของพรรคพัฒนาสังคม

ทั้งไม่มีการประทับตรารับรายงานดังกล่าวด้วย เพราะตรารับและเลขที่ดังกล่าวนั้น เป็นการรายงานในเรื่องอื่น แต่ละเรื่องจะมีเลขที่ไม่ซ้ำกัน

พิจารณาแล้วเห็นว่าคำชี้แจงของนายทะเบียนมีเหตุผลน่าเชื่อถือ เพราะเจ้าหน้าที่จะลงรับ หรือประทับตรารับหนังสือเลขที่เดียว ในวันเดียวหลายๆ เรื่อง ไม่น่าจะเป็นไปได้เพราะขัดต่อระเบียบงานสารบรรณ ข้ออ้างของพรรคพัฒนาสังคมไม่อาจรับฟังได้ และเห็นว่าพรรคพัฒนาสังคมไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้..... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

เมื่อได้ความว่าพรรคพัฒนาสังคมไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ โดยไม่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรค และพ้นกำหนดเวลารายงานภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ แล้ว กรณีจึงมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคพัฒนาสังคมได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุดังได้วินิจฉัย จึงให้ยุบพรรคพัฒนาสังคมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ